

LA VIDA CULTURAL I ASSOCIATIVA A LA VILA DE GRÀCIA

Itinerari per a l'alumnat de
Cicle Superior de Primària

PRESENTACIÓ	1. OBJECTIUS DIDÀCTICS	2. QUÈ CAL SABER ABANS DE FER L'ACTIVITAT?	3. COMPETÈNCIES BÀSIQUES
4. CONTINGUTS DE CONCEPTES	5. CONTINGUTS DE PROCEDIMENTS	6. METODOLOGIA, DESENVOLUPAMENT I RECORREGUT	7. ACTIVITATS D'APRENTATGE
8. RECURSOS I MATERIALS	9. FITXA DE L'ACTIVITAT	10. CONSELLS PRÀCTICS	

Ajuntament de Barcelona - Arxiu Municipal de Barcelona

Direcció del Sistema Municipal d'Arxius

Carrer d'Avinyó, 7, 1a planta

Tel. 934 027 602

Arxiu Municipal del Districte de Gràcia

Plaça de Lesseps, 20-22, 08023 Barcelona

Tel. 932 177 183

amdg@bcn.cat

barcelona.cat/arxiunicipal

FB: @bcnarxiunicipal

TW: @BCN_arxiu

IG: @bcnarxiunicipal

Fotografies

Arxiu Municipal del Districte de Gràcia

Arxiu Fotogràfic de Barcelona

LA VIDA CULTURAL I ASSOCIATIVA A LA VILA DE GRÀCIA

Guió didàctic de l'itinerari
per a Cicle Superior d'Educació Primària

PRESENTACIÓ

Us proposem un itinerari per una de les zones més carismàtiques de la ciutat de Barcelona: Gràcia. Tot i tenir les interessants torres de la burgesia a la Salut o el monumental Park Güell, el nostre recorregut transcorre pel barri de l'antiga Vila de Gràcia. La finalitat és la de donar a conèixer la riquesa cultural i associativa de l'antiga Vila de Gràcia a partir dels vestigis monumentals i de documents procedents dels fons d'alguns arxius de la xarxa d'Arxius Municipals de Barcelona.

L'activitat està dissenyada per a públic escolar de cicle superior d'educació primària, amb l'ús opcional d'un material complementari previ a la realització de la visita. Així, l'activitat consta de dues parts: un treball previ al centre escolar i un recorregut urbà acompanyat.

La part prèvia és una recerca i descoberta a partir de documentació, principalment, de l'Arxiu Municipal del Districte de Gràcia i l'Arxiu Fotogràfic de Barcelona. A través de codis QR vinculats a imatges, plànols i documents, es plantegen una sèrie de preguntes i activitats en les quals l'alumnat podrà descobrir part del recorregut que es realitzarà posteriorment.

El recorregut es planteja com una visita descoberta, en la qual l'alumnat haurà d'observar, reflexionar, argumentar i deduir quines activitats es desenvolupaven en algunes de les entitats associatives i culturals de Gràcia, a quins estils artístics pertanyen i quina finalitat tenien aquestes associacions. Així podrem descobrir el caràcter i la identitat graciencques i reforçar el sentiment de pertinença.

A través d'aquesta activitat, l'alumnat podrà conèixer de primera mà la funció de l'Arxiu com a garant de la documentació que es genera al districte, comprendre el valor dels documents com a testimoni patrimonial del passat i descobrir el passat a través del patrimoni de la ciutat.

1. OBJECTIUS DIDÀCTICS

- Realitzar un itinerari per descobrir el paisatge urbà i les empremtes que ens queden del passat.
- Reflexionar sobre la importància de conservar els documents, font de coneixement de la història i la tasca d'arxivers i arxiveres.
- Utilitzar i ampliar diferents nocions relacionades amb el temps passat i present.
- Conèixer la història del districte de Gràcia a través d'alguns dels seus edificis més emblemàtics i dels fets que s'hi van produir.
- Reflexionar sobre les causes que van provocar l'aparició dels ateneus, cooperatives i societats obreres a la Vila de Gràcia.
- Descobrir el gran ventall d'activitats que es duen a terme en els establiments culturals del municipi de Gràcia.
- Analitzar diversos tipus de documentació per tal de poder-la interpretar.
- Exercitar l'empatia històrica i establir relacions entre el passat i el present.
- Treure conclusions generals raonades a partir de la informació que proporciona l'arxiu i el treball desenvolupat.
- Participar de manera activa, reflexiva i crítica en interaccions comunicatives.
- Reflexionar sobre la importància de conservar els edificis del passat, que constitueixen les dades per al coneixement de la història.
- Utilitzar la llengua com a eina per construir coneixement, per comunicar-lo i per compartir-lo amb els altres.
- Valorar el patrimoni històric com a herència i llegat dels grups humans i manifestació de la seva riquesa i diversitat.

2. QUÈ CAL SABER ABANS DE FER L'ACTIVITAT?

Per aprofitar al màxim l'itinerari, proposem que prèviament l'alumnat treballi a l'aula alguns aspectes com ara els següents:

- Tenir una idea aproximada de què és un arxiu i com funciona.
- Haver parlat prèviament a classe de les fonts d'informació històrica.
- Haver explicat que actualment totes les accions humanes generen documents i que una part del conjunt d'aquesta informació va a parar a l'Arxiu.
- Tenir nocions de l'origen del districte de Gràcia.

3. COMPETÈNCIES BÀSIQUES

Conviure i habitar el món

- Situar etapes i fets de la història personal per entendre el pas del temps.
- Descriure canvis i continuïtats.
- Plantejar preguntes.
- Identificar evidències i treure conclusions.
- Utilitzar críticament fonts d'informació amb diferents tipus de suports, per observar i analitzar l'entorn.

Competències comunicatives

- Expressar idees i organitzar informacions de manera eficaç i intel·ligible.
- Comunicar idees i informacions de manera oral.
- Desenvolupar l'empatia mitjançant la comprensió de les accions humanes del passat.
- Utilitzar adequadament el vocabulari propi de les ciències socials per construir un discurs precís.
- Desenvolupar una actitud activa en relació a la conservació i preservació del patrimoni cultural, contribuint a donar-lo a conèixer.

Competències metodològiques

- Plantejar preguntes que siguin objecte d'investigació.
- Utilitzar habilitats per al tractament de la informació.
- Distingir entre informacions rellevants i anecdòtiques per copsar la intencionalitat dels missatges.
- Contrastar informacions a partir de fonts diverses.

Competències personals

- Buscar els fonaments de la seva identitat.
- Desenvolupar habilitats personals que afavoreixin les relacions interpersonals.
- Saber argumentar de manera lògica i coherent les explicacions dels conceptes i els fenòmens estudiats.

4. CONTINGUTS DE CONCEPTES

- L'Arxiu Municipal del Districte de Gràcia
- Tipus de fonts d'informació
- L'origen de la Vila de Gràcia
- Els convents de Gràcia
- El pas del món agrari al món industrial
- Les cooperatives obreres
- Les societats catòliques
- Els teatres
- Les activitats culturals a la Vila de Gràcia
- El paper de les dones al Sarrià antic

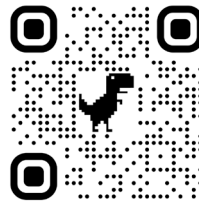
5. CONTINGUTS DE PROCEDIMENTS

- Seguiment d'un itinerari per descobrir el paisatge urbà i les empremtes que ens queden del passat.
- Situació en el temps i en l'espai de l'antiga Vila de Gràcia.
- Aplicació de conceptes bàsics sobre la història moderna i contemporània.
- Obtenció d'informació a partir de l'observació del patrimoni.
- Reconeixement d'elements decoratius en les façanes dels edificis.
- Anàlisi dels canvis observats en edificis actuals i antics.
- Identificació d'activitats culturals, esportives i formatives.
- Descoberta d'elements patrimonials antics.
- Exercitació de l'empatia històrica i establiment de relacions entre passat i present.
- Treball amb fonts documentals.
- Valoració de la necessitat de protegir i preservar el patrimoni.

6. METODOLOGIA, DESENVOLUPAMENT I RECORREGUT

- És una activitat pensada per tal que els nois i noies participin activament en la construcció del seu propi coneixement a partir de l'observació, el raonament, la discussió i la interpretació dels vestigis històrics.
- És interessant que s'hagi treballat de manera prèvia amb les propostes d'activitats relacionades amb la documentació dels arxius. D'aquesta manera, l'alumnat podrà aplicar els coneixements adquirits durant la visita i podrà resoldre alguna de les qüestions que es poden haver plantejat durant la resolució de les activitats.
- Es tindran presents les necessitats del grup i s'adaptaran els continguts al nivell de coneixements previs copsats per part de l'educador/a durant la introducció de l'activitat. La metodologia que es portarà a terme serà participativa i activa. Durant el recorregut, l'alumnat no només observarà els edificis, sinó que reflexionarà sobre el seu ús, l'època i els canvis que ha experimentat al llarg del temps.
- El punt de trobada serà la plaça del Nord, davant de l'edifici dels Lluïsos. El primer punt serà una presa de contacte amb l'origen de la Vila de Gràcia, la seva història i les causes de la riquesa associativa d'aquest barri. Seguidament s'iniciarà un recorregut urbà pels equipaments culturals i associatius que van sorgir a l'antiga Vila de Gràcia. Durant l'itinerari s'hauran de respondre preguntes de l'educador/a que conviden a l'observació. A continuació s'analitzaran les entitats religioses començant pels Lluïsos i el Centre Moral de Gràcia. Les cooperatives com la Lleialtat i l'Artesà ens permetran conèixer quina finalitat tenien i qui eren els seus associats. Seguidament visitarem altres entitats culturals com l'Orfeó Gracienc i dos dels molts teatres que té el barri: el Teatre Bosque i el Teatre Principal. La visita s'acaba a la seu de la Cooperativa de Teixidors a Mà, la més antiga de Barcelona.

RECORREGUT

7. ACTIVITATS D'APRENENTATGE

- Introducció per captar els preconceptes de l'alumnat.
- Recorregut urbà que ens portarà pels carrers d'una part del barri de Gràcia.
- Observació de les façanes dels edificis significatius.
- Comparació entre les imatges antigues i l'estat actual dels edificis.
- Anàlisi de les activitats que s'hi duen a terme per entendre les necessitats que tenia la població gracienc.
- Formulació d'hipòtesis partint de la recerca prèvia i l'observació del patrimoni.
- Interpretació de dades gràcies al diàleg entre els participants.

8. RECURSOS I MATERIALS

- Guió de l'activitat per al docent.
- Quadern de propostes d'activitats prèvies per a l'alumnat.
- Fonts primàries a través de QR.

9. FITXA DE L'ACTIVITAT

- Nom de l'activitat: "La vida cultural i associativa a la Vila de Gràcia"
- Horari de les activitats didàctiques: per concretar
- Preu: Gratuït
- Durada total: 1 hora.
- Cicle educatiu: Cicle superior d'educació primària.
- Nombre d'alumnes: 25 alumnes per grup aproximadament.
- El docent haurà de ser-hi present durant l'activitat per acompanyar i supervisar el grup.
- Inscripcions: A través del telèfon 932 177 183 o del correu electrònic amdgbcn.cat
- Horari d'atenció al públic de l'arxiu: de dilluns a divendres de 10.00 a 14.00 hores.

10. CONSELLS PRÀCTICS:

- Cal procurar arribar-hi amb puntualitat.
- Cal vigilar molt durant el recorregut, ja que es tracta d'una visita urbana i ens desplaçem per carrers amb trànsit rodat.
- Cal animar l'alumnat a participar en totes les activitats de manera activa.
- Es poden portar càmeres fotogràfiques perquè es preveu que hi haurà moments en què l'alumnat podrà fer fotografies.
- Cal que el/la docent hi sigui present en tot moment durant el recorregut.
- És recomanable que es facin les activitats prèvies abans de fer la visita guiada.

GUIÓ PER AL DOCENT

**ITINERARI
PER A L'ALUMNAT
DE CICLE SUPERIOR
DE PRIMÀRIA**

**Ajuntament
de Barcelona**